

„Daarom, zoo zegt de Heere Heere: Zie, Ik stel Mij tegen uw banden, waarmede gij de zielen vangt als vogels, en scheur ze van uw armen af, en de zielen die gij jaagt, laat Ik vrij als vogels”.

Het is hier niet de plaats om naar de waarde van deze vertaling verder een detaillonderzoek in te stellen. Noordt zij meent, dat de bedoelde vrouwen (valsche profetessen) niet „kussens”, doch „banden” onder de armsgewrichten legden om deze daarop te laten rusten. Hij waarschuwt tegen het „vergeestelijken” van die „kussens” (der valsche rust). We hebben, zegt hij, te denken aan „banden”, die om de armen werden gewikkeld en waaraan een magische kracht werd toegeschreven; denk aan de gebedsriemen van de Joden, strooken perkament met allerlei spreuken beschreven, die bij het bidden om den linkerarm en het voorhoofd werden gewikkeld. Uit vs 20 blijkt z.i., dat deze vrouwen dergelijke banden zelf droegen en waarschijnlijk ook degenen die bij deze dames heul zochten ter ondervraging van de geestenwereld. „De banden en sluiers ziet de profeet als gereedschap om zielen te jagen..... zielen worden gevangen, verstrikt, „gejaagd”, van hun rust beroofd” (het andersom dan zij willen, die hier aan een jagen naar de bloemhoven der valsche rust plegen te denken). Niet alleen de zielen der dooden (die zij „vragen” in strijd met de wet van Mozes), maar ook de zielen van wie bij deze valsche profetessen hulp zoeken worden z.i. „gejaagd”, dat is: „van de hun nog restende zielsrust beroofd”.

Tengevolge daarvan worden niet alleen zielen in het leven gelaten, die moeten sterven, doch ook zielen gedood, die niet sterven moesten. Want het Woord werd uitgeruimd voor menselijke ideeën — waarover het gedenboek, hierboven aangehaald, zoo terecht in afkeurenden zin zich uitgelaten heeft. De rechtvaardige wordt erdoor „bekommerd” gemaakt — hij heeft het Woord niet meer en zijn „Schriftuurlijke”, „mystiek” wordt hem afgenomen; de normering van zijn zelfonderzoek wordt hem onmogelijk gemaakt, althans verhinderd.

We laten dit alles verder rusten. We zullen ook niet repeteeren, dat bij een opvatting van het „aanbod”, zooals wij zelf die te kennen gaven in Heid. Cat. II, van dat drijven der zielen naar de valsche rust (die „bloemhoven”) geen sprake is (denk aan het ultimatief karakter van het aanbod!).

Want we vragen: als die bloemhoven nu eens fictief zijn? Zeg niet, dat alleen Noordt zij in zijn vertaling tot zoo'n resultaat komt; ook andere vertalers en exegeten meenen, dat die „bloemhoven” niet door Ezechiël zijn bedoeld.

Wel, als ze fictief zijn, dan is deze uitdrukking in den mond van dr C. Steenblok een toegeven aan een ongecontroleerde lievelingsuitdrukking van het volk, dat de „tale Kanaäns” wel kent, maar dan als „dooode taal”. En wij willen wel een „tale Kanaäns”, maar dan een levende, die telkens weer door nader Schrift-onderzoek zich reguleert niet naar de spraakmaken-de gemeente, doch naar den onze spraak leerenden en richtenden Heere der gemeente.

Als die „bloemhoven” fictief zijn, dan is het schorsen op zulke gronden, en met zoo onbeholpen theologische constructies een brengen van de valsche rust óók over de schorsers. Het moest toch een mensch pijn kosten, een ander te schorsen; maar wie zoo weinig moeite nemen, om zich ook in dit bedrijf te laten confronteeren met de Schrift, die jagen — en dan nu weer in hun eigen spreektrant — de zielen naar de bloemhoven, de zielen der schorsers en uitbanners. En dit terwijl ze willen fungeeren als wachters, die de zielen verhinderen willen, in de armen der bloemhoven-aanrichters te vallen.

Daarom is het eenige, wat te zeggen valt: de duivel speelt er mee. Hij leert de menschen met fictieve grootheden te opereeren. Bloemhoven, die er niet zijn. — Een woestijn, die men zelf niet gelooft, woestijn te zijn. Zoo wordt de Kerk een aanfluiting, de tucht juridisch inplaats van medisch. Men denkt, een rechtszitting bij te wonen. Maar men zag zich geïntroduceerd bij een schimmenspel. Bloemhoven — woestijn, gejaagde zielen, valsche rust, kenmerken, belofte, mystiek, — het is allemaal onmogelijk geworden. Maar uit de onwezenlijkheden is een apparaat gemaakt om iemand uit te drijven.

De theologische en kerkelijke praktijk der Vrije Universiteit maakt school — althans in dit opzicht. Eerst tegenover ons. Nu ook tegenover ds R. Kok binnen de „Gereformeerde Gemeenten”. Een citatenspel met Boston, Erskine, Van der Groe blijft over, maar de grondregelen van kerkrecht, dogmatiek, exegete worden losgelaten. En terwijl de duivel „nacht maakt” op de zielen, om ze uit elkaar te slaan, wordt — ook in het gedenboek — gezocht over de eenheid. Ik ben bang, dat dat zoeken over de kerkelijke eenheid onderwijl men zó lichtvaardig den boel uit elkaar jaagt om nonsens en in theologisch onvermogen, en met de duidelijke oplegging van eigen theologische meening aan anderen, die niet buken voor een constructie van wie tijdelijk een vergadering kunnen biologieeren, zelf ook is een jagen van de zielen naar de bloemhoven — volgens de bekende opvatting dan.

Het citatenspel

Deze week kreeg ik een nieuwe brochure toegezonden. Ze is van G. den Hertog Jr., Mijrecht (titel:

Het kwaad zit nog dieper). Deze laat in ettelijke citaten uit lievelingsauteurs (Boston, Erskine) zien, dat wat ds Kok leert in geliefde „oude schrijvers” eveneens te vinden is. Natuurlijk. Die schrijvers hadden óók hun theologische zwakheden. En in den kring dezer Gereformeerde Gemeenten wreekt zich het kwaad van het bij voorkeur verwijzen bij bepaalde auteurs uit de periode van het verval zonder dat een serieuze kennisneming geschiedt van en terugkeer tot de bronnen van het gereformeerde belijden en theologiseeren.

Maar is het niet de jacht van den duivel? Die ons niet schimmen bezighoudt? Het aanbod der genade — daar hebt ge debatten in Amerika (Chr. Ref. Church en Prot. Ref. Churches) en in Nederland (Kersten contra Jongeleen, Rotterdam contra Apeldoorn, Ridderbos contra Greijdanus, Berkouwer contra ds D. van Dijk). Citatenspel. Vliegen afvangen. Maar de dilemma's deugen niet. En de problemen zijn verhaspeld. Doch met het zwaard van theologische meeningen slaan de kortzichtigen de kerk uit elkaar. Voor het witte doek, waarachter de duivel zijn schimmen staat te projecteeren, zitten ademloos de toeschouwers verbaasd te kijken en winden zich op, slaan elkaar om de ooren met hetzelfde pathos als in een of ander parlementje, waar ze „volksvertegenwoordiging” spelen, maar niets meer doorhebben van de filosofie der meesters, die hen leiden. Ze jagen zich op naar „getrouwigheden”, die nervositeitsontladingen zijn, en ze worden heen en weer gejaagd tusschen bloemhoven en woestijnen. Hun kerk wordt kinderkamer; de duivel heeft de wanden behangen met mooie plaatjes: een bloemhof, een woestijn, een bloemhof, een woestijn. Maar het is allemaal onwezenlijk (anhypostatisch, Beliar Anhypostatosis!).

De schorsers nemen straks voor den geschorste den hoed af, — hij is toch weer in „een kerk”? De pluriformiteit? Wacht maar — dr Steenblok zal ook daar wel over komen te spreken.

Ik wilde, dat men eens werkelijk worstelde om de eenheid van de Kerk. Maar al die schorsers scheuren haar, zoolang ze 't zoo doen. En ook wanneer ze straks weer gaan lijmen en krammen, als in de Valkenboskerk. En wie na een poosje doen, alsof een woestijn een bloemhof is, en omgekeerd, die doen het ook. Maar geen nood: straks gaan ze allemaal daverend preeken over den komenden antichrist. Die jaagt de zielen — als vogels — naar den kelder, waar je niet meer schorsen kunt. K. S.

(Naschrift. Dit artikel, waarvan de copie gepost is op 25 Febr., bleef verleden week liggen. K. S.)

Een nieuw dieptepunt

De Synode van Den Haag heeft weer enkele vergaderingen gehouden. En het is voor allen, die de kerk van den Heere Jezus Christus liefhebben, noodig te overwegen wat zij heeft gezegd en gedaan. Kunnen we in haar woorden de stem van den Goeden Herder vernemen, of is wat zij zei niet naar den Geest des Heeren?

Wij willen dat in dit artikel onderzoeken.

HET ABSOLUTISTISCHE WOORD.

Om te weten wat er nu in Den Haag gebeurd is, moeten we ons eerst nog eens weer goed duidelijk voor den geest halen, wat de voorgangsters van deze synode hebben gedaan. Men kan het vervolg van een zaak nooit goed bezien en beoordeelen zonder op het begin te letten en dat begin steeds voor oogen te houden.

We zullen daarom de voornaamste feiten uit het verleden nog even de revue laten passeeren.

Het was zeven en twintig Juli 1944.

De Generale Synode van de Gereformeerde Kerken in Nederland was in Utrecht in vergadering bijeen.

Aan de orde was de bindende kracht van de leeruitspraken, welke in 1942 waren vastgesteld. En dan speciaal van de leeruitspraak, dat „het zaad des verbonds krachtens de belofte Gods is te houden voor wedergeboren en in Christus geheiligd, totdat bij het opwassen uit hun wandel het tegendeel blijkt”.

De beteekenis van deze woorden was langzamerhand volkomen duidelijk geworden. Op voor een ieder verstaanbare wijze had de synode gezegd, dat alle kinderen der geloovigen, hoofd voor hoofd, en stuk voor stuk, moesten gehouden worden voor kinderen, die reeds wedergeboren zijn. Dus voor kinderen in wier hart de Heilige Geest zijn wederbarend werk definitief begonnen was.

Maar nu moest de synode nog uitspreken wat voor een bindende kracht deze uitspraak bezat. Daarover was allerlei gevoelen ontstaan en misverstand gegroeid. En nu moest de synode aan deze onzekerheid een einde maken.

En dat heeft de synode dan ook gedaan. En wel zoo klaar en krachtig, dat alle onduidelijkheid met wortel en tak werd uitgeroeid.

De bekende zin werd namelijk toen „e e n g o d d e l i j k e w a a r h e i d” genoemd. En uitdrukkelijk werd uitgesproken, dat alle ambtsdragers niets mochten leeren „wat niet ten volle in overeenstemming (was) met de leeruitspraken van 1942”.

Met een speciaal brief werd dit aan de kerken bekend gemaakt. Daarin zei de synode o.a. het volgende:

„Het is daarom ook, dat de synode nog eens haar besluit van 16 Dec. 1943 in herinnering wil brengen, „dat in onze kerken niets mag worden geleerd, dat met de betrokken leeruitspraken niet ten volle in overeenstemming is” en de kerkeraden opwekt, daarop ernstig toe te zien en aan deze beslissing de hand te houden. Elke propaganda, met name door ambtsdragers, tegen deze aangenomen leer, niet alleen in den eigenlijken ambtelijken arbeid, maar ook in lezingen, geschriften en vereenigingsarbeid, dient te worden nagelaten en geweerd. De synode legt hierop nadruk, omdat zij in de overtuiging staat, dat het bewaren van de goede, kerkelijke orde en de duurzame handhaving van de eenigheid der leer, welke ook onze vaders bijkens het onderteekeningformulier van essentiële beteekenis voor het kerkelijke samenleven hebben geacht, een zó kostbaar patrimonium zijn, dat hiervoor wel met alle kracht gewaakt en gestreden moet worden. En de Synode spreekt de verwachting uit, dat alle ambtsdragers hun onderteekening gestand zullen doen, voor trouwbrek zich zullen wachten en er diep van doordrongen zullen zijn, dat alleen in dezen weg het huis des Heeren gebouwd en het goede voor Zion verkregen kan worden”. (Schrijven van 10 Juni 1944, zie bijlage LXXIV van de Acta.)

Scherper kan het niet: de synode kwalificeerde iederen ambtsdrager, die niet in al zijn ambtelijken arbeid datgene leerde wat met de aangenomen leerbesluiten in overeenstemming was als een meeneedige!

Ieder zal toegeven, dat dit woorden zijn van grooten ernst. De Heere werd immers aangeroepen. De synode zei: Heere, gij weet het, wij mogen niet anders, wij kunnen niet anders. Uw woord is in geding.

En zoo was het verschrikkelijke gebeurd, dat een menselijk woordje, een hoogmoedige en tegelijk ook zielig productje van theologische, of liever on-theologische hoogmoed, als een eigen, onfeilbaar woord van den Heere aan de kerken en kerkleden werd oplegged.

Deze synode was dus wel zéér brutaal. De synode van Dordrecht was veel bescheidener. Volgens Prof. Bavinck had deze synode haar leeruitspraak omtrent de zaligheid van de jongstervende kinderen niet eens als dogma, als een leer der kerk, durven vaststellen. In haar leefde de schroom, welke voor het overmoedige woord teugdelst. De synode van Utrecht wist het evenwel beter. Zij riep hulde uit: G o d e i s c h t, dat alle geloovigen hun kinderen voor wedergeboren zullen houden. En alle ambtsdragers moeten dat getrouw als een goddelijke waarheid leeren.

Wie zich goed realiseert wat hier geschiedde staat verbaasd. Er wordt in onze dagen wel eens gesproken over absolutisme. Men bedoelt daarmee, dat menschen aan hun eigen gedachten en woorden een kracht toekennen, alsof ze Gods eigen woord waren. Welnu hier is dat absolutisme in zijn ergsten vorm. Want hier was een kerkelijke vergadering — nog wel de meeste! — die menselijke woorden als een eisch des Heeren aan de gewetens oplegde.

DE ABSOLUTISTISCHE DAAD.

Van de ééne zonde komt men, als men zich niet bekeert, onherroepelijk tot de andere. Zoo was het ook hier.

Zooals bekend is, werd in de dagen na 1942 alle mogelijke moeite gedaan, om die hoogmoedige kerkelijke woorden uit het kerkelijke leven weg te doen. Honderden verzoeken en smeekbeden en voorstellen werden naar de synode gestuurd. Maar niets mocht baten. De synodes bleven onwrikbaar op hun standpunt staan.

En toen moesten duizenden leden doen wat de Heere hun voorschreef, hoe moeilijk het ook was! Ze moesten tegen de synode zeggen: w i j m o g e n e e n m e n s c h e n w o o r d n o o i t a l s e e n w o o r d v a n G o d a a n n e m e n e n g e l o o v e n. Wij mogen het ook niet leeren.

En toen volgde op het absolutistische woord de nog ergere, absolutistische daad. De mannen welke zeiden: wij mogen dat menschenwoord niet als Gods woord aannemen, werden dóór of náms de Synode uit hun ambt gezet of niet tot het ambt toegelaten. Ook werden velen door kerkeraden van het Heilig Avondmaal geweerd.

Met wat voor een ernst dat geschiedde blijkt wel uit de volgende woorden, die ik letterlijk uit allerlei schorsingsbullen en andere dergelijke stukken overschrijf.

De mannen die zoo spraken maakten zich „aan de in art. LXXX K.O. genoemde zonde van scheurmaking” schuldig. Zij richtten „scheuring en tweedracht in de kerken” aan. „Welbewust” constateerde de synode in deze daad „de grove zonde van openbare scheurmaking en openlijke verachting der kerkelijke orde”. En werd door kerkelijke vergaderingen zelfs gesproken van het „leeren van valsche leer en het bedrijven van openbare scheurmaking”, het verstoren van „de door Christus gewilde kerkelijke orde”, het „ondermijnen” van „het door den Koning der kerk aan meerdere vergaderingen verleende gezag”. Ja, het afwijzen van de leeruitspraak was „zich niet houden” aan de „in het onderteekeningformulier”, „afgelegde belofte”.

Het duidelijkst en het krachtigst werd door de Synode gesproken in hun brief van 25 Augustus 1944.

Daarin...
diepe d...
in de k...
merken...
veel” ha...
van „in...
dend we...
en sche...
Met c...
dragers...
Steed...
Prof. B...
vergad...
vergee...
tucht g...
Zoo v...
dan de...
nootsch...
verwijde...
over re...
overtre...
Maar...
den and...
het wer...
den HE...
ontstok...
Dit w...
solutisti...
TOT ON...
En n...
De ge...
verwier...
Een l...
werd zo...
En vi...
synode...
meer w...
Ik wil...
nemen...
het ve...
—1944...
In een...
aan alle...
den Na...
mens...
ontz...
„ERKE...
WETTI...
Inden...
Met d...
gers ge...
drag...
G o d a...
We n...
verschri...
In ee...
Naam d...
der ges...
teekend...
deel!...
ONWET...
De bi...
over al...
merkwa...
toch ro...
synodev...
HET E...
Nada...
aanroep...
is een v...
denis d...
In elj...
meen e...
den wel...
ken, d...
leger w...
wendde...
bezwaa...
de besh...
Wat...
Voor...
Christu...
neen, w...
Indie...
ger zei...
zegd he...
vijf arti...
lijk: „d...
len na...
Christi...
En te...
reorden...
blijvend...
dat nie...
toe niet...
Had m...
daarom...
Maar...
Men...
uitlegge...
werd. M...
het res...
staan, ...
er is „n...
niets v...

haar be-
brengen,
leerd, dat
e in over-
uop ern-
id te hou-
tsdragers,
en eigen-
ngen, ge-
orden na-
p nadruk,
bewaren
me hand-
onze va-
van es-
amenleven
ium zijn,
en gestre-
verwach-
teekening
ch zullen
zijn, dat
houwd en
(Schrij-
de Acta.)
erde iede-
ten arbeid
rbesluiten
dige!
van groo-
open. De
iet anders,
ling.
t, dat een
gelijk ook
on-theo-
woord
werd op-

ynode van
Prof. Ba-
entrent de
t eens als
vaststellen.
overmoe-
recht wist
eisch, t
aderen
ouden.
en dat
waar-

edde staat
gesproken
mee, dat
orden een
rd waren.
ten vorm.
— nog wel
een elsch

zich niet
was het

1942 alle
ge kerke-
g te doen,
voorstellen
iets mocht
aan stand-

t de Heere
Ze moes-
een een
woord
ven. Wij

woord de
inen welke
als Gods
de Synode
toegelaten.
het Heilig

blijkt wel
uit allerlei
iken over-

h „aan de
scheurma-
tweedracht
rde de sy-
openbare
kerkelijke
ngen zelfs
en het be-
verstoren
orde”, het
der kerk
g”. Ja, het
et houden”
„afgelegde

oor de Sy-
stus 1944.

Daarin verklaarde zij, dat zij genoodzaakt was „haar diepe droefheid uit te spreken” over de „oppositie” in de kerken, „welke zij als revolutionair moet kenmerken en veroordeelen” en dat zij „geen woord teveel” had gezegd, toen zij in vroegere besluiten sprak van „in wezen scheurmakend” en van „kerkontbindend werk”, maar dat zij daarmee „het kwaad” „juist en scherp” had „gekwalficeerd”.

Met deze en andere woorden zijn vele, vele ambtsdragers geschorst en afgezet.

Steeds onder aanroeping van den heiligen God. Wie Prof. Berkouwer heeft hooren bidden op de synodevergaderingen, waar over deze dingen gesproken werd, vergeet dat nimmer! Er werd gesproken, gehandeld, tucht geoefend in den Naam des Heeren.

Zoo werden deze vonnissen veel en veel ernstiger, dan de wandaan waardoor het Hervormde Kerkgenootschap mannen als Hendrik de Cock en Dr. Kuyper verwijderde. Ten opzichte van hen sprak men alleen over reglementen en dergelijke. Ze werden wegens overtreding daarvan uit een „genootschap” geworpen.

Maar de Gereformeerde synodes en classes handelden anders. Daarin werd Gods Naam aangeroepen. En het werd den overtreders toegevoegd: Gij hebt tegen den HEERE gezondigd, 's HEEREN toorn is tegen u ontstoken! Bekeert u van uwe booze wegen!

Dit was de absolutistische daad, welke op het absolutistische woord volgde.

TOT ONWETTIGE AMBTSDRAGERS VERKLAARD.

En nog is het einde niet.

De gemeenschap met allen, die het menschenwoord verwierpen, werd door de synode radicaal opgezegd.

Een kerk, welke, en bloe, de leeruitspraak verwierp werd zonder meer uit het kerkverband gestooten.

En van alle geschorste ambtsdragers werd door de synode verklaard, dat zij geen wettige ambtsdragers meer waren.

Ik wil deze belangrijke uitspraak hier letterlijk overnemen. Zij is de huijveringwekkende bekroning van het verschrikkelijke werk van de synodes van 1942—1944.

In een brief, welken de synode d.d. 24 Augustus 1944 aan alle kerken zond, riep zij alle kerken bewogen, in den Naam des HEEREN, toe, „de door of namens deze Synode geschorste of ontzette ambtsdragers” niet te zullen „ERKENNEN EN WEDEROM ONTVANGEN ALS WETTIGE AMBTSDRAGERS IN GODS KERK”.

Inderdaad, dit is een dieptepunt.

Met één streek werden alle geschorste ambtsdragers gekwalificeerd als niet wettige ambtsdragers en dan — zoo algemeen mogelijk! — in Gods kerk!

We moesten en moeten dit synodale vonnis in alle verschrikkelijkheid aanvaarden!

In een officieel stuk, waarin vele, vele malen de Naam des Heeren wordt aangeroepen, werd de positie der geschorste ambtsdragers scherp en duidelijk geteekend. Het was een afsluitend en vernietigend oordeel!

ONWETTIGE AMBTSDRAGERS IN GODS KERK!

De brief waarin dit verreikende, definitieve oordeel over alle geschorsten werd uitgesproken vindt men, merkwaardig genoeg, niet in de Acta. Maar ze werd toch rondgezonden! En wie wil, kan hem lezen in het synodeverslag van Scheps, pag. 246 v.v.

HET EINDELOOZE, ONKERKELIJKE GESCHARREL.

Nadat al deze dingen met strakken ernst, onder aanroeping van den Naam des Heeren geschied waren, is een wonderlijke periode aangebroken in de geschiedenis der gebonden Gereformeerde Kerken.

In eigen kring ontstond — gelukkig! — een algemeen en taal verzet tegen de onbegrijpelijke wandaan welke waren geschied. Het werd luide uitgesproken, dat er een ban, dat is immers een vloek, in het leger was. Is erger voor een kerk denkbaar? Velen wendden zich opnieuw tot kerkeraden en synoden met bezwaarschriften. En daarom moest steeds weer over de besluiten van 1942—45 gesproken worden.

Wat de synodes toen deden is bekend.

Voor ieder, die eenig besef heeft van wat Jezus Christus bedoelt met zijn: uw ja zij ja en uw neen, neen, was het onbegrijpelijk en weerzinwekkend.

Indien men waarlijk gemeend had wat men vroeger zei, zou men ten opzichte van de leeruitspraken gezegd hebben, wat men ter Dordtsche synode van de vijf artikelen tegen de remonstranten uitsprak, namelijk: „deselve den nacomelingen onverschilt te willen naar laten, ende tot de comste onzes Heeren Jesu Christi, onverschilt te willen bewaren”.

En ten opzichte van de geschorsten en de geconsueerde zou met den ernst welke de kerk betaamt blijvend hebben opgeroepen tot bekeering. Had men dat niet ter synode gedaan? Waren de kerken daartoe niet opgeroepen? Verjaren zonden soms bij God? Had men de ambtsdragers, die dat niet wilden doen, daarom niet lastig gevallen?

Maar nog het een noch het ander geschiedde.

Men ging de leeruitspraken verklaren, toelichten, uitleggen, zoodat alles groen en geel voor de oogen werd. Men verving de leeruitspraken door andere met het resultaat, dat nu twee groepen tegenover elkaar staan, waarvan de eene juist: er is veel veranderd, er is „ruimte” gekomen en de andere verzekert er is niets veranderd, niets, niets! Ondertusschen werden

de leeruitspraken openlijk bestreden. De friesche predikanten noemden de vervangingsformule een ding met twee aangezichten vol „klinkklare en tevens duistere theologische constructie”. En ds. Ras van Bennekom schreef publiek: „Ik predik hier..... zonder me te bekommeren om enige leeruitspraak van de Synode, aangaande het verbond..... 'k vind de bindingsgeschiedenis een afschuwelijke zaak”.

En ten opzichte van de schorsingen is de situatie zoo, dat iedereen u zegt: je moet dat niet zoo zwaar nemen, je moet die dingen niet zoo opblazen, je bent me een even lieven broeder als vroeger. Maar ondertusschen laat men de eeden, die eenmaal werden gesproken en in de synodale acta werden vastgelegd, onveranderd staan. Ja, de synodes van 1945, 1946, 1947, 1949 hebben nadrukkelijk verklaard daarin niets te willen wijzigen. Men heeft nog eens en nog eens van deze vonnissen gezegd: ze waren goed, zeer goed.

En zoo zonk men al meer weg in een kerkelijk, confessioneel en ethisch moeras.

DE NIEUWSTE EVOLUTIE.

Deze week is aan het kerkelijk treurspel van de laatste jaren een nieuwe acte toegevoegd.

Ontdaan van alle rhetorische en stichtelijke opmaak komt de kern van de zaak hierop neer.

Een aantal ambtsdragers uit Gereformeerde Kerken hebben aan de Haagsche synode een verklaring aangeboden waarin ze zakelijk hun hartelijke instemming betuigden met de synodale leer en de synodale hiërarchische kerkregering! Ze hebben daarbij gevraagd of ze zoo acceptabel waren bij die synode. Van beide zijden heeft men toen de eeden, welke men indertijd gezworen had, onder de tafel gewerkt. En toen heeft de synode verklaard, dat deze mannen haar hartelijk welkom waren!

Dat zoo de gang van zaken is geweest ontdekt iedere nuchtere beschouwer onmiddellijk.

De predikanten Bos en De Goede verklaarden immers, dat zij geloofden en beleeden, dus als goddelijke waarheid aannamen, dat de kinderen der geloovigen, omdat zij begrepen zijn in Gods verbond en Christus' kerk en omdat hun de belofte des Geestes toekomt, zonder onderscheiding geloovig zijn te tellen bij (te rekenen tot, te erkennen als) de kinderen in wie de Geest der genade onoverwinnelijk heerscht tot wederbaring, tot bekeering en ten eeuwigen leven.

Kort gezegd komt dat hierop neer: De Heere eischt van ons alle kinderen der geloovigen zonder onderscheid te houden voor kinderen in welke de Heilige Geest met zijn wederbarend werk is begonnen. Zakelijk is dat dus precies hetzelfde als houden voor wedergeboren.

Maar na deze formule komt nog wat. De genoemde predikanten verzekeren namelijk dat het door hen geformuleerde oordeel over de kinderen der geloovigen niet mag worden losgemaakt van wat de Schrift zegt aangaande Gods verkiezing, dat n.l. niet alles Israël is wat Israël heet. M.a.w. je moet, naar den wil des Heeren, er in je beschouwing van de kinderen óók mee rekenen, dat er velen niet uitverkoren zijn en dus niet wedergeboren zijn of zullen worden.

Voegt men deze twee uitspraken nu bij elkaar dan krijgt men het volgende:

1e. De Heere eischt dat ge alle kinderen zonder onderscheiding houdt voor kinderen in welke de Geest zaligmakend werkt.

2e. De Heere eischt dat ge NIET alle kinderen der geloovigen houdt voor kinderen, in welke de Geest zaligmakend werkt.

Inderdaad dit is de echt synodale leer. Alleen ze werd nog nimmer zoo slecht en slordig geformuleerd. Het zou heel wat beter, heel wat oprechter zijn geweest, als de genoemde predikanten niet een nieuwe formule hadden uitgevonden maar simpel hadden gezegd: we aanvaarden de synodale leer methuiden haar!

En ten aanzien van de kerkregering werd inderdaad dezelfde camouflage-tactiek gevolgd. Men heeft art. 31 der kerkerode in schijn gehandhaafd. De kerkeraden en de personen, welke bezwaard zijn mogen dat wezen, ja, maar slechts voor zoover „het welzijn der kerken dat gedooft”. Maar de instantie, welke uitmaakt wat in zoo'n geval het welzijn der kerken is en in hoeverre dit welzijn der kerken het bezwaard zijn gedooft, is de Generale Synode!

Het „welzijn der kerken” zooals een Generale synode dat ziet, wordt zoo hoogste wet! Het is zuivere hiërarchie!

En, zooals ik reeds zei, over de schorsing enz. dezer predikanten werd met geen woord gerept!

Die stopte men in den doofpot.

Dit alles is wel zeer triest!

Waar is de ernst, de eenvoud, de oprechtheid?

EN NU?

Wat moeten wij nu doen?

We moeten ons met allen nadruk voor oogen stellen, dat het in de kerk voor alles aankomt op waarheid, oprechtheid, liefde. Wij moeten weten dat een kerk niets, niets anders heeft te doen, dan het houden van de geboden des Heeren.

We moeten ons daarom met allen nadruk voor oogen blijven stellen, dat de synodale kerken voor Gods aangezicht hebben gezworen: de menschen, wel-

ke zich vrijmaakten van de leeruitspraken, zijn groote zondaren; in Uw naam stooten wij ze uit het ambt en we bidden U om hun bekeering.

De eerste vraag welke thans moet gesteld is: neemt men deze woorden nog ernstig? Nooit mogen wij medewerken dat ze worden weggemoffeld! Dat is een gruwel in de oogen des Heeren. Als men ze niet meer durft te handhaven laat men ze dan koninklijk herroepen. Een kerk welke haar elgen leden niet meer ernstig neemt is reeds ondergegaan!

En voorts zullen wij een afschuw moeten blijven houden voor al dat geformuleer en geredeneer over het „houden voor”, waar de kerken ziek van geworden zijn en dat reeds een confessionele verwoesting heeft aangericht, zoo groot, dat men het zich nauwelijks voorstellen kan. Wij hebben aan de drie formulieren meer dan genoeg. Wat in de laatste jaren in dit opzicht is geschied is een bespottend van het ware belijden, waartoe God zijn kerk en zijn kinderen roept.

We zullen ons voorts moeten blijven verzetten tegen den hiërarchischen geest, die al dieper invreest in het leven der kerken en ze al meer krachteloos maakt ten opzichte van de vervulling van haar eigenlijke taak.

En ten slotte: indien er eenige liefde, eenige bewogenheid in onze harten is, moeten we de synodale kerken en broeders toeroepen: doet de zonde, de ernstige zonde der kerk weg. Gij hebt U vergrepen aan Gods dienstknechten. Gij hebt ze weggejaagd onder den dreun van een zwaar vonnis. Herroep dat. Anders blijft Gods ban, Gods vloek u verteren. Gij hebt gezwoeren! En God houdt u daaraan. Totdat gij het openlijk wegdoet!

Ja, dat moeten we zeggen.

En ieder, die dat niet éerst en in eerster instantie alléén zegt, haat de synodale kerken en drijft ze dieper in het moeras van zonde en oordeel.

C. V.

ONWAAR

De synodocratische pers (ook de politieke) geeft een verhaaltje over wat door Groningens kerkeraad aan ds. B. A. Bos zou geschreven zijn. Ds. D. van Dijk ontkent de juistheid van het verhaaltje. Onthoud dat.

K. S.

Beliar als „Anhypostatisch”

Het was in de jaren der vrijmaking — die gelukkig nog steeds voortgaat — dat iemand, die thans zijn mantel met vraagteekens drapeert, maar die toen de uitroepetekens zijner vrijmaking aan ieder lezen liet, aan een nog niet vrijgemaakt, maar thans met ons communiceerend broeder schreef: man, schiet toch op, wat gemeenschap heeft Christus met Belial?

Zou men vandaag den steller dezer vraag aan deze zwart-op-wit geschreven uitlating van hem zelf herinneren, zonder evenwel te zeggen: dat waart gij zelf, die 't zóó hebt gezegd, dan zou hij — want hij zal 't wel vergeten hebben — ongetwijfeld zeggen: ga uit mijn buurt: dit is nu uw verwerpelijke „wit-zwart-schema”.

Op gevaar af, dat men volgende week weer schrijven gaat over het wit-zwart-schema van „De Reformatie”, wil ik, ziende op de haagsche synode met haar nieuwste eenheidsapriolen, aan een ieder vragen: wat gemeenschap heeft Christus met Beliar? Het is een vraag van Paulus, die overigens geen man was van eenig wit-zwart-schema, maar wel een man van het wit wit, en van 't zwart zwart noemen. Hij stelt die vraag aan de gemeente van Corinthe (2 Cor. 6:15). Letterlijk staat er zoo iets als: hoe kan nu Christus met Beliar (of Belial) samen-aanstemmen? Hoe kunnen nu die twee in een symphonie optreden?

Neen, neen, gij correspondenten in allerlei week- en dagblad: niet dádelijk deze krant verfrommelen. Even wachten. De kerk leeft altijd bij sterke woorden: denk maar aan 1944, toen ze zeide: als Greijdanus zoo blijft, dan staat hij buiten Gods koninkrijk. Hooge hoeden bij zijn begrafen, als ornament boven de hoofden, die zulke oordeelvellingen ontwierpen en uitspraken, nemen daarvan niets terug. U kent ds. B. A. Bos, die zijn actie begon met het opwekkende woord: laat allen, die met mij in onverderfelijkheid den Heere Christus liefhebben, zich nu troosten: Greijdanus zal 't wel niet meer beleven, maar verder zul je eens wat zien! Toen kwamen de uit-roep-tee-kens!!! Ds. B. A. Bos kan niet zóó druk geweest zijn, of hij zal in deze dagen zwaar aan Greijdanus hebben gedacht, toen in de Valkenboskerk de schorsers van Greijdanus hem de hand kwamen drukken, ten genoegen van de Nieuwe Provinciale Groningsche. Kalmpjes aan, gij apostelen des vredes, die wit een tikje zwart, en zwart een tikje wit noemt (in de personen, en „dus” in de waarheid.....), kalmpjes aan: niet dádelijk deze krant verfrommelen. De kerk leeft bij 't sterke woord: denk maar aan 1944; wat zijn 6 jaar voor God, voor wien 1000 jaren als één dag zijn? En als de dag van gister, zoo'n anhypostatische morgenwolk?

Niet dádelijk kwaad worden. Want als „De Reformatie”, een week nadat de N. Prov. Gr. uitgeaplaudiseerd, en de receptie in de Valkenboskerk afgelo-